



GAMMALT OCH NYTT. Tina Flod har använt de gamla kartorna sedan i slutet av förra året. I arbetet har hon tillgång till både moderna laserkartor och de gamla häradskartorna. FOTO: PER KNUTSSON

Kartor från förr visar rätt väg

NYGAMMAL HJÄLP Med hjälp av över 100 år gamla kartor planerar Sveaskogs Tina Flod avverkningar. De digitaliserade häradskartorna bidrar till bättre hänsyn i skogsbruket då de visar lämningar som ska bevaras.

SIDORNA 8-9

”Vi måste skörda mer virkesråvara”

NYHETER LRF Skogsägarna riktar kritik mot den svenska regeringens brist på agerande i frågan om ett avverkningstak för EUs skogsägare. Samtidigt anser förre statsministern Göran Persson att Sverige måste skörda mer virkesråvara och att ett avverkningstak är oacceptabelt. **SID 4 OCH 6**



Ica ber om ursäkt för tallskottstips

NYHETER I kundtidningen Buffé tipsar Ica läsarna om att gå ut i skogen och plocka tallskott till salladen. Nu ber tidningens chefredaktör om ursäkt för artikeln. **SID 4**

Älgskador kostar miljardbelopp

EKONOMI Älgens betesskador på tall i Götaland beräknas kosta närmare en miljard kronor per år. Det enligt en ny beräkning från Södra. **SID 10**



”Öka andelen biodrivmedel”

NYHETER Regeringen förestår att bensinbolagen ska tvingas blanda in mer biodrivmedel i bensin och diesel. **SID 7**



Bättre skogsbruk med

Tina Flod på Sveaskog har ett nytt verktyg när hon planerar avverkningar: över 100 år gamla häradskartor. Kartorna har digitaliserats av Föreningen för Datorhjälp i släktforskningen, DIS, och de bidrar nu till bättre hänsyn i skogsbruket.

På 1800-talet sändes lantmätare ut i riket med uppdraget att rita kartor. De lyckades bra, konstaterar Johan Ekenstedt, verksamhetsutvecklare på Sveaskog i Umeå.

– Det är jättebra kartor! Det är fascinerande att lantmätnarna lyckades så bra med tanke på vilka verktyg de hade, säger han.

Föreningen DIS har digitaliserat de gamla häradskartorna och Sveaskog

har anpassat dem till egna dataprogram så att de kan användas i praktiken.

– Vi kan utforma en bättre hänsyn med hjälp av de gamla kartorna. Vissa saker är svåra att se efter 150 år, säger Johan Ekenstedt.

Dubbla kartor

Tina Flod, planerare på Sveaskog Förvaltnings AB i Karlskoga, har använt de gamla kartorna sedan i slutet av förra året. Hon berättar att det var en tidigare kollega som kom med idén att försöka få in gamla kartor i planerarnas fältdatorer. Nu har det blivit verklighet; under arbetet i skogen har hon tillgång till såväl supermoderna laserkartor som de gamla häradskartorna.

– Jag kan se var det har funnits en inäga,



Tina Flod sätter fast ett band som markerar kulturhänsyn.

och det har funnits ett torp i närheten, gamla stigsträckningar med mera. Vi har lagkrav som säger att vi inte får köra sönder kultur lämningar. Detta är ett sätt att hitta dem, säger Tina Flod.

Bra kartlagt

Häradskartorna täcker inte hela riket men från Bergslagen och söderut är landet, med undantag för Småland, väl kartlagt. Enligt Tina Flod är nyttan av kartorna särskilt stor inom Sveaskogs marknadsområden Mitt och Syd.

– Här har det varit mänsklig aktivitet under lång tid. I Bergslagen fanns järnbruk som krävde kol och därför finns det gott om kolbottnar i skogen.

Föreningen DIS har lagt ned ett jättejobb

VISAR HISTORIEN. Enligt Tina Flod är nyttan av de gamla häradskartorna särskilt stor inom Sveaskogs marknadsområden Mitt och Syd. Där har det varit mänsklig aktivitet under lång tid, till exempel järnbruk som krävde kol och det är därför det finns gott om kolbottnar i skogen. FOTO: PER KRUTSSÖR



GAMMALT OCH NYTT. Gul färg markerar äkermark, grön färg ängsmark. De små asteriskerna betyder barrskog, de små ringarna lövskog. De olika streckten betecknar gränser, till exempel för härad, socken, hemman och skifte. Till höger en modern laserkart.

FOTO: SVEASKOG



PÅ UPPDRAG. Tina Flod, planerare på Sveaskog, har använt de gamla kartorna sedan i slutet av förra året. Under arbetet i skogen har hon tillgång till både supermoderna laserkartor och de gamla häradskartorna.

100 år gamla kartor

de senaste åren på att digitalisera häradskartorna och passa in dem i det äldre koordinatsystemet RT90, som DIS släktforskarprogram Diagen stöder:

– Vi släktforskare vill kunna se var de gamla släktgårdarna låg. Kanske det inte finns ens en grund kvar i dag. I Diagen kan man på kartan se hur släktingarna flyttade från gård till gård, säger Björn Johansson, DIS.

Landskapets föränderlighet blir tydlig genom häradskartorna. Tidigare sankmarker och äkermark har till exempel till stor del blivit skogsmark.

– Man kan tro att landskapet alltid har sett ut som det gör i dag men det förändras hela tiden, säger Johan Ekenstedt.

Lars Vernersson
reil.skogsland@landantbruk.se



Vi kan utforma en bättre hänsyn med hjälp av de gamla kartorna.

FAKTA: Häradsekonomiska kartor

- **Häradsekonomiska kartor** producerades 1859–1934. De beskriver markanvändning, vegetation, bebyggelse, vägar och gränser.
- **Småland, Östland, Gotland** och stora delar av främst slätra Norrland har inte kartlagts. Skalan är 1:20000, i Norrbotten 1:50000.
- **Kartorna kan laddas ned** som bild

gratis från Lantmäteriet, Föreningen DIS i Linköping, www.dts.se, säljer digitaliserade kartor som kan användas i släktforskarprogrammet Diagen. Med kartorna följer också så kallade world-filer med metadata som gör det möjligt att ladda in dem även i andra GIS-program.

